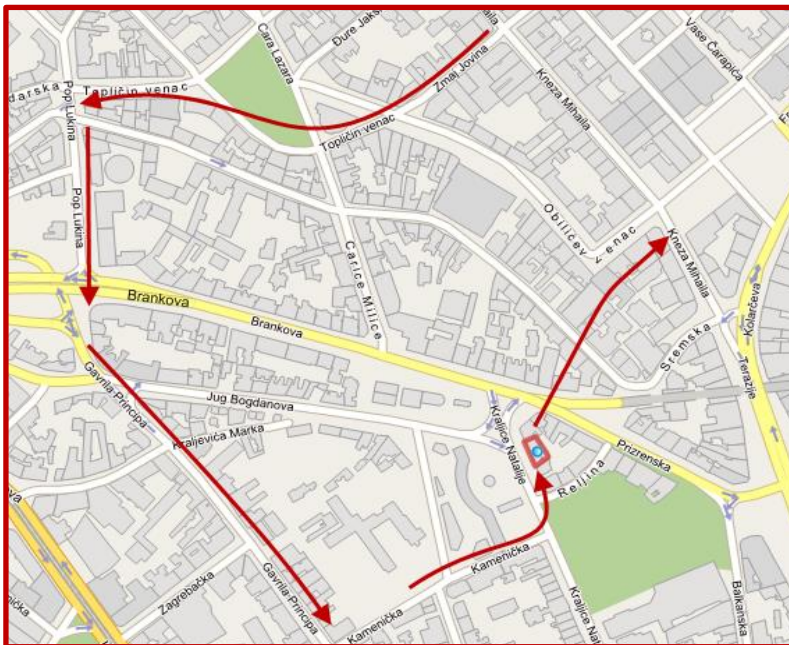

План истраживачке шетње

Калемегдан, Споменик захвалности Француској – Топличин венац – ул. Гаврила Принципа – Зелени венац – Кнеза Михаила

Младобосанци су ценили и сви желели да буду песници. И сам Гаврило Принцип је покушавао да пише поезију. Још је више песама које су други испевали инспирисани Гавриловим херојским чином. Иван В. Лалић написао је *Принцип на бојишту*. Како у стиховима разумеш алузије (паралеле са другим догађајем, чије су наведене речи, какво поље, откуд копита):

Ја без оклопа, с пролазницима помешан
И златним сенкама,
Ја сада већ без избора, на празном пољу
Где тутње копита битке

Подижем руку:

- Све да свето и честито буде –
И пуцам.

Закључи

Шта за српску културу значи Видовдан и зашто? Какав је то принцип којег се држао и Гаврило шта је то видовданска етика која је жива од Милоша до Принципа? На шта су били спремни и Милош и Гаврило? Да ли их због тога кривиш или им се дивиш?

ИСТРАЖИВАЧКА ШЕТЊА

Видовданске сенке принципијелног Гаврила

Ове године обележавамо један век од почетка Првог светског рата. Он је започео аустро-угарским ултиматумом и објављивањем рата Србији. У њега су се касније укључивале и друге земље и тако је добио размере светског рата, највећег до тада. Историчарима је тешко да утврде датум који се сматра почетком рата, али се сви слажу да је мотив рата био атентат на аустро-угарског престолонаследника Фердинанда и његове жене на Видовдан 1914. године у Сарајеву. То убиство починио је Гаврило Принцип, Србин из Босне, кога српски народ сматра херојем.

Разговарај са наставницима

Шта значи реч *ултиматум*, *атентат* и *мотив*? У којој држави се десило убиство, и зашто је Србија оптужена да је за њега крива? Каква је разлика између мотива и изговора? Зашто се једно убиство сматра херојским чиним? Сетите се сличних убистава туђинских владара који се сматрају херојством. Знате ли зашто Гаврило није осуђен на смрт на суђењу, какву је казну добио и како је умро?

Зашто је Гаврило престао да учи у Београду

Гаврило је живео и у школу ишао у Босни и Хрцеговини. Тамо је био припадник тајне организације Млада Босна која се бавила темама и разматрањима могућности да се народи у „тамници народа“, како су звали Аустро-Угарску, ослободе њихове власти. Због тога су били прогањани, исписивани из школа и младобосанци су волели да дођу у Београд јер је он био слободан град. И Гаврило Принцип је тако дошао у Београд 1912. да би завршио школу, Прву београдску мушку гимназију у улици цара Душана. Завршио је 5. и 6. разред, али је пожелело да учествује у Балканским ратовима где га због младости и ситног раста нису примили. Разочаран 1913. је поново ванредно наставио школовање да би завршио 7. и 8. разред гимназије. Али, престао је да учи кад му је друг из Босне послао тајно и шифровано писмо да ће Босну посетити престолонаследник... Почео је припреме са другим младобосанцима у Београду. Састајали су се често у кафани *Златна моруна*, шетали по Косанчићевом венцу и Калемегдану и ковали план.

Сви учесници атентата сахрањени су у гробницу Видовданских хероја

ИСТРАЖИ КАКО БЕОГРАД ПАМТИ ГАВРИЛА ПРИНЦИПА

Од Владе РС потекла је иницијатива да се **споменик Гаврилу Принципу** постави на Калемегдан, а исти такав да буде у српском Сарајеву. Споменик је требало да буде постављен до јуна ове године у близини **Споменика захвалности Француској**. На почетку своје шетње провери да ли је остварена иницијатива Владе.

Гаврило је са друговима често шетао **Косанчићевим венцем**, па прошетај и ти. Забележи сликом, звуком и речима знаменитости на које наиђеш у тој шетњи и запамти по коме је венац добио име.

Улица у којој је Г. Принцип по доласку у Београд становао зове се данас по његовом имену. Претпостављаш да се у време кад је он у њој становао није звала тако. Обиђи је и сазнај како се звала некада, и има ли каквог обележја.

Покушај да пронађеш и усликаш графит које исказују став данашњих младих генерација према Гаврилу Принципу. Какав је то став? Који стих су млади пробрали да напишу на графиту и шта ти он говори?

Пронађи **кафану Златна моруна на Зеленом венцу**. Покушај да сазнаш с ким се састајао Гаврило Принцип у њој и шта је планирао. С обзиром на то да се у њој организују и промоције књига о Гаврилу Принципу, можда конобар зна више од цене пића, па слободно са наставницима уђи у кафану.

Покушајте да добијете више информација од особља. Погледај унутрашњост кафане и да ли има нека обележја која упућују на славног сталног госта. Ако постоје, питај за дозволу да фотографишеш. Кафану свакако фотографиши споља, а са дозволом, и изнутра. Покушај да наведеш особље да исприча нешто о судбини кафане током времена. Уколико не добијеш дозволу за фотографисање, запиши податке који ти се чине занимљивим. Чувени гост није залазио у кафану њен да би јео и пио, него да би са истомишљеницима остварио своје идеале. Који су то идеали били?

Простор за твоје белешке